

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

CAT

PROGRAMA 2025

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

PEU DE FOTO PORTADA: Detall de l'obra de Zurbarán, *Sant Francesc segons la visió del Papa Nicolás V*, MNAC

“Els museus d’avui no solament han d’adquirir, conservar, interpretar i presentar objectes. Tenen l’obligació de centrar-se en com l’art i la creativitat reflecteixen sistemes de valors ètics i morals, i qüestionar el biaix i l’apropiació política en totes les seves formes.”

Martin Roth

CAP A UN NOU MUSEU

QÜESTIONS CLAU

Des de fa uns anys el MNAC desenvolupa el seu programa en un marc de treball orientat a transformar la institució i a examinar-ne críticament els aspectes que la conformen: el seu rol i definició, la seva forma d'actuar i relacionar-se, la seva memòria i legitimitat. Ho fa amb l'objectiu d'incrementar al màxim possible la seva condició d'espai i servei públic, respondre contínuament al seu temps i esdevenir un agent actiu dotat de sentit en el context en què actua. El Museu participa plenament del procés de cerca de nous models d'institucionalitat en un camí viu i continu que forma part del canvi accelerat al qual el model de museu vuitcentista està sotmès des de fa dècades en el nostre país i a escala internacional.

Amb l'horitzó de la seva ampliació tan proper i tenint en compte la gran oportunitat que suposa per a aquesta transformació, el Museu intensifica encara més el procés de repensar-se de forma crítica, sempre a través de les seves col·leccions, les obres d'art i els artistes, treballant en un projecte i un nou model de museu. Estem immersos en un projecte en permanent evolució que ja fa temps que és inevitablement col. laboratiu i col·lectiu, transcendeix en molt els murs i els equips de la institució i ha generat una xarxa molt àmplia i diversa d'aliances i interlocutors amb col·lectius, entitats i persones d'arreu. Aquest enfocament ha aconseguit ja participar i impactar en polítiques públiques i en altres agents, alhora que s'alimenta de la reflexió i acció de molts altres, tot assumint la idea d'interdependència i la impossibilitat de treballar aïlladament.

Es tracta d'un treball de risc, amb assaigs i errors, que crea projectes i genera resultats no previsibles, no des d'un marc teòric o des d'apriorismes sinó des del treball amb les obres d'art i els artistes. El Museu es defineix i es va transformant a partir d'allò que programa i del que hi passa. I justament per aquest motiu només pot treballar sempre de forma col·laborativa i amb l'exterior, donant entrada a veus, mirades i reflexions independents, de forma que cedeix espai i poder i assumeix altres rols. És fonamental entendre que més que explicar o alliçonar de manera vertical, el Museu disposa relacions, situacions i propostes que donen autonomia i llibertat al visitant , enormement divers, per tenir la seva pròpia experiència.

D'aquesta forma, el Museu pot desplegar un programa de gran abast, ambiciós i complex, que permet d'una banda oferir un conjunt de projectes expositius i intervencions artístiques, de caràcter històric, social i comunitari, de creació contemporània, educació, recerca, memòria o debat, i alhora seguir afrontant les qüestions clau en aquest camí cap al nou Museu.

Qüestionar el cànon, cercar nous relats des dels marges i recuperar les històries oblidades i ocultades, revisar críticament la memòria i els fonaments de la pròpia institució, reexaminar les col·leccions, i reconsiderar moltes de les seves polítiques, reformulant també tota la seva dimensió social i de treball són alguns dels temes clau que el programa 2025 afronta.

Pepe Serra
Director

PROGRAMA 2025

1 NOUS RELATS, NOVES HISTÒRIES

ZURBARÁN (SOBRE) NATURAL
EUGÈNIA BALCELLS. FROM THE CENTER
MARCEL·LÍ ANTÚNEZ. CAMPAMENT MARCELÀXIA COL·LABORATIVA

11 EL MUSEU ÉS PRESENT. LA GUERRA

MARIO ARMENGOL. TINTA CONTRA HITLER
SIM, EN GUERRA

15 MUSEU I MEMÒRIA

FRANCESC D'A. GALI. EL MESTRE INVISIBLE
ELS DIPÒSITS FRANQUISTES DEL SDPAN
NORA ANCAROLA. LA FORÇA DEL DISPLAY

21 NOVES PRIORITATS, NOVES JERARQUIES

DONES X DONES. NOVES SALES D'ART CONTEMPORANI
MAR ARZA. STRAPPO. NO PAS PER ATZAR CAU EL PATRIARCAT

26 COL·LECCIÓ. ART GÒTIC

28 EL MNAC A CATALUNYA

32 PROGRAMES PÚBLICS I COMUNITATS

NOUS RELATS, NOVES HISTÒRIES

REFLEXIONS A PARTIR DE L'EXPERIÈNCIA: L'ART, MÀQUINA DE MIRAR EL MÓN

El Museu planteja tres projectes, de formalització molt diferent però tots ells amb un treball d'experimentació museogràfica important, que situen el visitant al centre i plantegen fer possible una experiència de coneixement, espiritual segons per a qui, que malgrat ser íntima i profunda, està al mateix temps a l'abast de tothom. Són projectes que investiguen també sobre les formes d'activar les obres d'art, no de forma autoreferencial sinó adreçant-se als públics i pensant la nostra relació amb la natura i el món.

Francisco de Zurbarán, *Sant Francesc segons la visió del Papa Nicolás V.* Museu Nacional d'Art de Catalunya

Francisco de Zurbarán, *Natura morta d'atuells*. MNAC

ZURBARÁN (SOBRE) NATURAL

ORGANITZA I PRODUEIX

Museu Nacional d'Art de Catalunya, en col·laboració amb el Museum of Fine Arts de Boston i el Musée des Beaux Arts de Lió.

COMISSARIS

Joan Yeguas, conservador d'art del Renaixement i barroc del MNAC i Àlex Mitrani, conservador d'art contemporani del MNAC.

RESTAURACIÓ

Carme Ramells i l'equip de Restauració i conservació preventiva del MNAC.

DEL 20 DE MARÇ AL 29 DE JUNY DE 2025

SALA TEMPORAL T1

El MNAC, el Musée des Beaux Arts de Lió i el Museum of Fine Arts de Boston col·laboren en aquesta exposició que reunirà per primera vegada les tres versions de *La visió de sant Francesc pel Papa Nicolau V*, una obra cabdal de Francisco de Zurbarán (1598-1664). La possibilitat absolutament excepcional de confrontar les tres pintures aporta llum sobre cada una d'elles. L'obra que conserva el MNAC ha estat sotmesa a un profund procés de restauració que ha permès recuperar el seu aspecte original i treure a la llum detalls ocults pel pas del temps.

Aquesta exposició mostrarà també com l'obra de Zurbarán arriba a la contemporaneïtat i la situarà en relació a obres d'artistes contemporanis amb els quals s'aprecia una continuïtat en la síntesi formal i l'aspiració espiritual, com ara Alfons Borrell, Toni Catany, Joan Hernández Pijuan, Josep Guinovart, Antoni Llena, Aurèlia Muñoz, Marta Povo i Antoni Tàpies, així com

Josep Guinovart, *Homenatge a Zurbarán,* 1964. Colección Fundación Juan March, Museo de Arte Abstracto Español, Cuenca. Cortesía Fundación Juan March. Foto: © David Bonet

també Antoni Llena i Eulàlia Valldosera, que han creat obres especialment per aquesta exposició.

En *La visió de sant Francesc pel Papa Nicolau V,* Zurbarán plasma un episodi llegendari segons el qual el Papa va sol·licitar veure el cos momificat del sant a la cripta de la basílica d'Assís. El pintor condensa una acció narrativa complexa posant el focus en l'essencial i ens mostra només la visió subjectiva del Papa. Zurbarán disposa la figura de sant Francesc com una obra d'art en un museu, treballant amb la llum, l'espai i la construcció geomètrica. Li atorga així força i una presència prodigiosa, fent que sembli que la mòmia del sant pren vida pròpia. A partir de la contemplació d'allò real, les imatges ens transporten més enllà de la realitat, o al seu interior, la seva ànima.

Aquesta exposició reunirà també de forma excepcional altres obres de Zurbarán, entre elles les dues versions bessones, subtilment diferents, de la seva cèlebre *Natura morta d'atuells*, la del Museo del Prado i la del Museu Nacional d'Art de Catalunya, que per

Antoni Llena, *Sos: senyals de fum des del subsol.* Zurbarán. Marzo 2024

Marta Povo, *Presència de la Llum*

primera vegada es podran veure juntes a Barcelona. En aquestes pintures Zurbarán genera una estètica del buit, la distància i la presència, i del silenci, on no distingim quotidianitat de misteri religiós.

Zurbarán demostra que l'art modela imatges que no repliquen la realitat sinó que la transcendeixen en quelcom que ens apropa al misteri de la vida. En ell la natura esdevé reveladora d'allò sobrenatural. Les seves obres són dispositius per a la contemplació profunda, per a la meditació que ens obre a una experiència espiritual. La simplicitat i la puresa de les seves formes ens fascina i s'apropa a una sensibilitat contemporània. La manera de tractar els temes és una metàfora de l'art, però també de la potència de les imatges, de la seva capacitat per generar il·lusió de realitat, una experiència que coneixem tan bé al segle XXI.

Eugènia Balcells. *From the center, the tower,* 1982.

EUGÈNIA BALCELLS. FROM THE CENTER

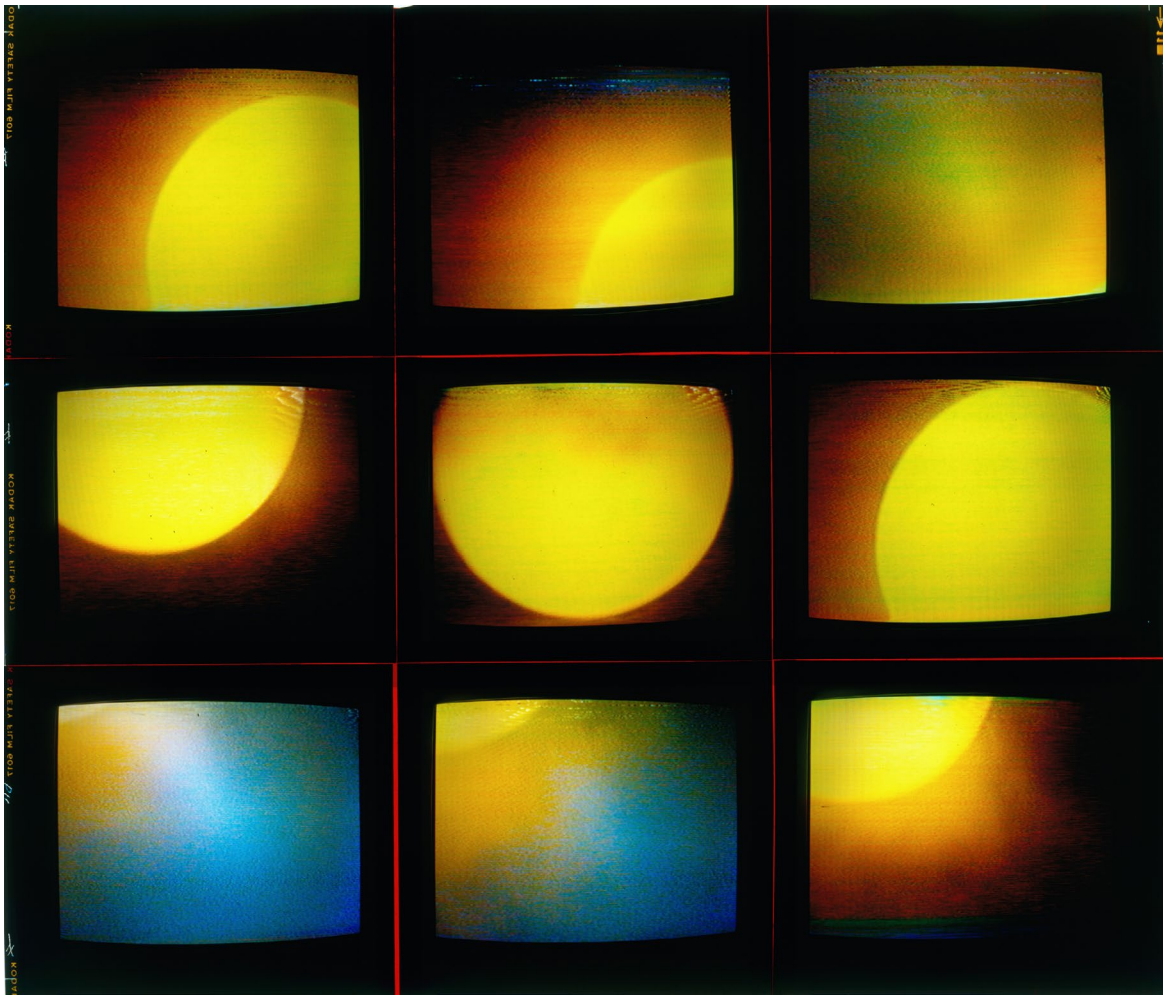
Instal·lació videoartística multicanal composada per 12 vídeos (arxius digitals)

MÚSICA
Peter Van Riper

DEL 8 DE MAIG
AL 14 DE SETEMBRE DE 2025

SALA OVAL

El Museu presentarà a la Sala Oval una gran instal.lació en vídeo de l'Eugènia Balcells (Barcelona, 1943). Creada a la ciutat de Nova York entre els anys 1980 i 1982, *From the center* és una obra fonamental tant en la trajectòria de l'artista com en la història del vídeoart. Aquesta obra de gran complexitat tècnica i riquesa de significats evoca els grans monuments megalítics de l'antiguitat, és un "Stonehenge electrònic", en paraules de l'artista. Per la seva qualitat i importància en la perspectiva històrica de l'art contemporani català, la Generalitat l'ha adquirida recentment per a la col·lecció Nacional d'Art Contemporani i forma ja part de les col·leccions del MNAC.

Eugènia Balcells. *From the center, circles of time,* 1982

Els dotze monolits situats en cercle conformen un gran panòptic transitable i ofereixen una suma de mirades parcials a l'entorn que, en el seu conjunt, representen una voluntat de contemplació unitària i absoluta del món. La filmació de totes les imatges va ser feta al llarg de dos anys des d'un únic punt fix situat al terrat d'un edifici en el centre de Manhattan, a la cantonada de Broadway amb Grand St. Els sons i les músiques de cadascun dels dotze canals van ser creades per encàrrec de l'Eugènia Balcells per l'artista, músic i pioner de so Peter Van Riper (1942-1998). La suma dels dotze canals de vídeo i de so generen un espai intens i complex.

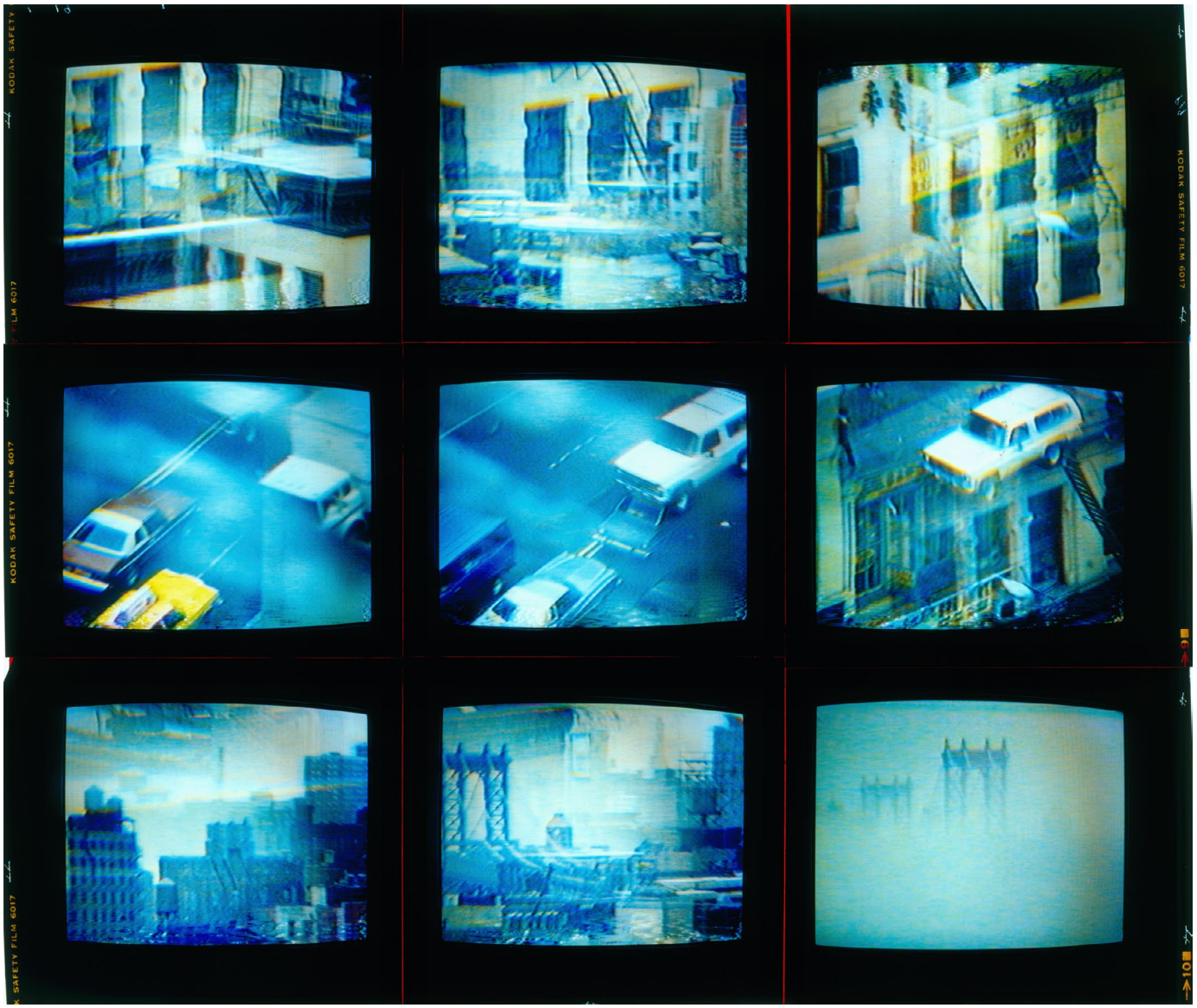
Amb un llenguatge propi de la contemporaneïtat i les noves cultures de la imatge, *From the Center* enllaça amb l'ambició poètica i filosòfica del romanticisme i el somni de connectar empàticament amb l'univers. La combinació de tecnologia i espiritualitat, juntament amb la reflexió sobre la mirada i la visió, fan d'aquesta obra un treball que no només té un interès històric sinó que també pot ser accessible i significatiu des de la perspectiva del nostre present. Cal assenyalar també les possibles relacions amb les grans màquines de visió mística que són les pintures romàniques, nucli de la col·lecció del museu.

Eugènia Balcells. *From the center, moons,* 1982.

Eugènia Balcells. *From the center, flight,* 1982

Eugènia Balcells. *From the center , flight,* 1982.

Marcel·li Antunez, *Dibuix preparatori del projecte pel MNAC*

CAMPAMENT MARCELÀXIA COL·LABORATIVA

Marcel·li Antúnez convertirà la Sala Oval del MNAC en un campament d'art col·laboratiu, una instal·lació de gran format que mostrarà més de deu anys de creació conjunta entre l'artista i diverses comunitats i col·lectius d'arreu del país.

Es tractarà d'una instal·lació que celebrarà la natura, la comunitat i l'art com a experiències utòpiques i compartides, i serà una oportunitat per capbussar-se en un món oníric del qual el públic podrà formar part participant en diversos tallers creatius per a tota la família, concebuts i dinamitzats pel propi Antúnez.

Marcel·lí Antúnez Roca és conegut internacionalment per les seves accions interactives i per les seves instal·lacions robòtiques. Destaquen també les seves experiències performàtiques amb la Fura dels Baus als anys 80, col·lectiu del qual va ser cofundador.

UN PROJECTE DE MARCEL.LÍ ANTÚNEZ

ORGANITZA I PRODUEIX

Museu Nacional d'Art de Catalunya

DESEMBRE DE 2025

SALA OVAL

EL MUSEU ÉS PRESENT
LA GUERRA, CONTEXT CONTEMPORANI

Els relats que responen a models teòrics convencionals, on els gèneres, estils, cronologies o hagiografies han estat preponderants, han deixat pas fa temps a propostes alternatives on són les preguntes, les narratives i els temes que es volen debatre els que articulen els projectes. Això atorga al Museu la condició de contemporaneïtat i de present, independentment de la cronologia de les seves col·leccions. La guerra i el conflicte en són un exemple perfecte.

Malgrat la guerra és una constant en la història de la humanitat, el món globalitzat d'avui fa, més que mai, que aquesta idea estigui present arreu del planeta. Una guerra no únicament bèl·lica, sinó econòmica i cultural. En un context de gran polarització i de qüestionament i retrocés de valors i drets que creiem assolits, la col·lecció del Museu sobre al conflicte bèl·lic, tant a la Guerra Civil com a la Segona Guerra Mundial, segueix incrementant-se de forma molt important i ofereix un conjunt d'obres úniques per plantejar preguntes, generar situacions i relacions que interpel·lin els visitants.

Mario Armengol, *Mission Fulfilled*

MARIO ARMENGOL. TINTA CONTRA HITLER

L'exposició *Tinta contra Hitler* és la presentació a Barcelona del descobriment de l'únic artista català i espanyol que va treballar massivament per a la propaganda britànica i dels aliats durant la Segona Guerra Mundial. Del 1941 al 1945, el català Mario Armengol Torrella (Sant Joan de les Abadesses, 1909 - Nottingham, 1995) va dibuixar uns dos mil cartoons o caricatures al servei del Ministeri d'Informació britànic contra el Tercer Reich i l'Eix per a publicar-los en diaris i revistes de països aliats de Londres i neutrals, de Nova Zelanda a Haití.

L'exposició presentarà una selecció dels originals conservats per l'autor i la família que, juntament amb les publicacions on apareixien molts d'aquells cartoons, esdevé un dels majors fons a escala mundial sobre il·lustració de sàtira política del conflicte més terrible de la història.

ORGANITZA I PRODUEIX

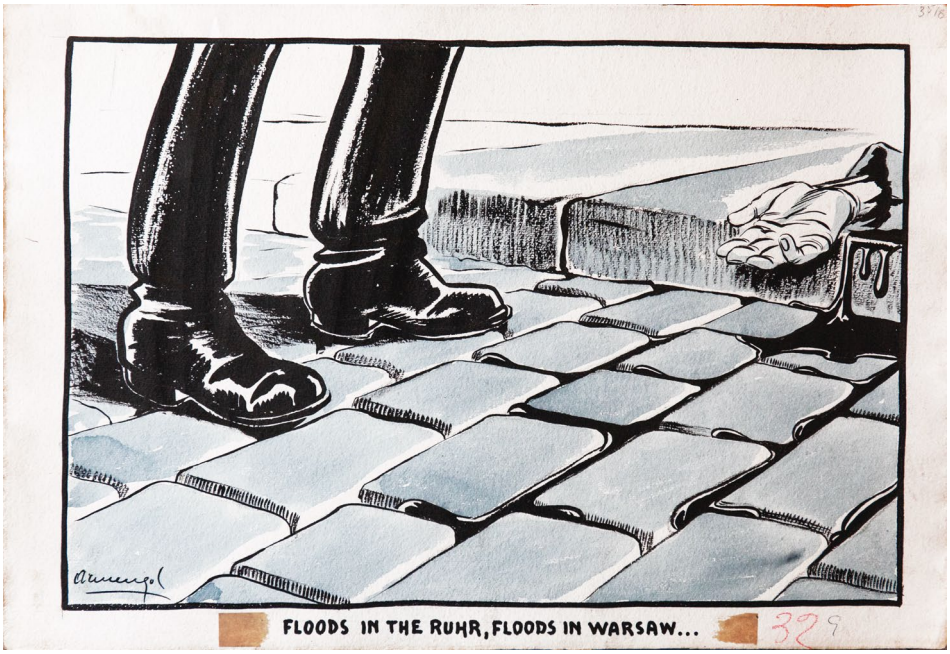
Museu Nacional d'Art de Catalunya en col·laboració amb MuVIM, València

COMISSARIS

Plàcid Garcia Planas, periodista, i Arnau Gonzàlez, historiador.

DEL 8 DE MAIG AL 14 DE SETEMBRE DE 2025

SALA TEMPORAL 1

(De dalt a baix) Mario Armengol, *Floods in the Ruhr, Floods in Warsaw;* i *Idyll.*

Es tracta d'un espectacular fresc, fins ara desconegut de manera sorprenent ja que les il·lustracions d'Armengol es troben al costat de les dels majors i més influents dibuixants i cartoonists de UK, com David Low, Giles o Illingworth. En elles es poden veure caricaturitzats quasi tots els fronts de guerra i les figures més destacades d'aquell combat brutal. Tot això, a més, satiritzat en un estil que beu de la intensa tradició de dibuixants i publicacions satíriques catalanes de la darreria del s. XIX i primeres dècades del XX. En Armengol aquesta tradició cristal·litza en una obra d'una gran qualitat artística, versàtil i moderna, que supera l'estil de l'època, apunta cap al còmic actual i ens segueix interpel·lant sobre els límits de l'humor en contextos dramàtics i brutals.

Sim, *Miliciana i soldat ferit*

SIM, EL DIBUIX I LA GUERRA

L'artista José Luis Rey Vila (Cadis, 1900 - París, 1983), més conegut com a Sim, va deixar un dels testimonis més vius del drama de la Guerra Civil espanyola, concretament a Barcelona. Dintre de la línia d'exposicions i projectes dedicats al conflicte, s'exposaran gairebé un centenar de dibuixos d'aquest artista realitzats durant la Guerra Civil, que han estat recentment adquirits pel Museu Nacional. Es tracta de creacions d'una gran qualitat i expressió, i que recullen escenes d'una gran cruesa que mostren els efectes de la guerra en tota la seva magnitud.

TARDOR DE 2025

MUSEU I MEMÒRIA
RESTITUCIÓ, REINTERPRETACIÓ

El context de creació del Museu i del seu edifici, al voltant del 1929, i les exposicions universals, presenten un conjunt de connotacions i visions que han de ser necessàriament revisades, des d'aspectes de colonialisme fins a la legitimitat d'algunes de les obres de la col.lecció, passant per la pròpia configuració de l'espai físic i arquitectònic de la institució.

La nova lectura de les obres de Francesc D'A. Galí a la cúpula del Museu, la recerca, amb voluntat de restitució i reparació, de la procedència de les obres dipositades pel SDPAN o l'exploració des de nous punts de vista per part d'una artista dels espais del Museu són projectes en aquest context de treball.

F. Galí pintant la cúpula del Palau Nacional, Col·lecció Xavier Galí

FRANCESC D'A. GALÍ. EL MESTRE INVISIBLE

Francesc d'Assís Galí i Fabra (Barcelona, 1880-1965), autor de les pintures de la cúpula que corona el Palau Nacional, va ser una de les figures més rellevants de l'art català de la primera meitat del segle XX. Format al costat de Pompeu Fabra, renovà la pedagogia artística catalana durant el noucentisme, esdevenint el mestre de tota una generació d'artistes des de la seva Escola d'Art -on formà a Joan Miró o Llorens Artigas- i l'Escola Superior de Bells Oficis de la Mancomunitat de Catalunya.

Galí també desenvolupà una fecunda trajectòria artística com a pintor, dibuixant, muralista, cartellista i il·lustrador. La seva obra travessa tota la modernitat catalana: el modernisme, el simbolisme, el noucentisme i l'avantguarda. Malgrat els seus mèrits, Galí optà per jugar un rol invisible: desconsiderant-se com a artista, treballant a l'ombra dels seus deixebles i despreocupant-se del seu llegat. Aquesta exposició pretén fer visible aquell que

ORGANITZA I PRODUEIX

Museu Nacional d'Art de Catalunya en col·laboració amb el Museu de l'Exili, MuME

COMISSARI

Albert Mercadé, historiador de l'art

DEL 8 DE MAIG AL 14 DE SETEMBRE DE 2025

SALES 63 I 64 D'ART MODERN

Francesc. D'A. Galí. *Pintures de la Sala de la Cúpula.* MNAC

es volia ocult. Vindicar la petjada del qui no va voler deixar rastre. Alhora la mostra explora un capítol dels orígens del Museu, en el context del gran projecte d'ampliació que té com horitzó el centenari de l'Exposició Internacional de 1929.

Galí va ser precisament un dels artistes que més intensament van participar a l'Exposició Internacional de Barcelona del 1929. Per encàrrec del seu comissari general, Lluís Plandiura, va realitzar diversos cartells promocionals; juntament amb Ramon Sarsanedas va dissenyar el Paravent de la Creació, per al Pavelló del Artistes Reunits, així com el diorama per a la gran exposició *El arte en España*. La seva obra més notable, però, va ser el gran mural de la cúpula central del Palau Nacional en la qual va representar 35 figures al·legòriques de les Belles Arts, la Ciència, la Religió i la Terra. Per pintar-lo Galí va passar més de mig any pujat sobre una precària bastida a trenta metres d'alçada.

(D'esquerra a dreta) *Francesc d'A. Galí. Exposición de arte en España*; i *Francesc Gali 1900.*

Aquest projecte al voltant de la cúpula també s'insereix en la política, ja iniciada des de fa anys pel Museu Nacional, de revisió de la pròpia institucionalitat a partir de diverses òptiques. I en aquest cas suposa la revisió d'algun grup iconogràfic d'aquest espai en clau colonial. L'anàlisi i interpretació d'aquest espai es concretarà a partir de solucions museogràfiques diverses que tindran lloc a la mateixa cúpula del museu, i que inclouran veus diverses que respondran a mirades contemporànies i crítiques sobre el tema.

La Guerra Civil va estroncar la trajectòria de Galí. Com a Director General de Belles Arts de la República, va ser un dels responsables de traslladar les obres del Museo del Prado fins a la frontera, el 1938, i també ell es veu forçat a emprendre l'exili, que passà durant deu anys a Londres.

L'exposició es complementa amb la mostra *Galí: exili i evasió*, que es pot visitar al Museu de l'Exili, MuME, de La Jonquera, entre el 30 de novembre de 2024 i el 3 de juliol de 2025, i que reconstrueix el tràgic moment de la seva marxa a Londres i la relació amb la pintora surrealista Ithell Colquhoun, que transformarà la seva trajectòria vital i artística.

Mare de Déu sostinguda per Sant Joan i Santa Magdalena, s. XV. Procedència desconeguda. Dipòsit de SDPAN

ELS DIPÒSITS FRANQUISTES DEL SDPAN

PROJECTE SINGULAR

TARDOR DE 2025

Àrea de Registre i Exposicions del MNAC, amb la participació de Mireia Capdevila i Francesc Vilanova Vila-Abadal, de la Fundació Carles Pi i Sunyer.

El Museu continua amb la línia programàtica sobre la Guerra Civil encetada amb projectes com la presentació de les noves sales permanents de guerra l'any 2021 o l'exposició *Museu en perill!*, al voltant del procés de salvaguarda d'obres durant el conflicte. A partir de la informació històrica del Museu i de les recerques dutes a terme, el MNAC presentarà al públic, per primer cop, un conjunt d'obres del seu fons que provenen del dipòsit realitzat pel SDPAN, el Sercicio de Defensa de Patrimonio Nacional franquista, creat el 1938. Les obres del SDPAN van ser dipositades en aquest i altres museus; algunes van ser retornades als seus legítims propietaris, per contra d'altres obres a dia d'avui encara se'n desconeix la propietat.

Nora Ancarola, *La força del Display*

LA FORÇA DEL DISPLAY. *ARXIU GAE*

A través d'una instal·lació audiovisual desplegada, l'artista Nora Ancarola farà visible l'engranatge que permet que es mantingui viu el Museu. Podrem imaginar que les galeries subterrànies de l'edifici alberguen els agents de l'equilibri, de la contenció, del joc i l'enigma.

L'artista es passeja per l'edifici sense la barrera del "obert al públic" i per a ella tot el Museu és un immens arxiu. Imagina que entra pel soterrani i "un dispositiu de seguretat i una extremada foscor ens indica que ens hem equivocat de porta. Malgrat això, continuem el camí i descobrim que les col·leccions del MNAC tenen un llarg recorregut, tant com el seu propi edifici, transformat i consolidat en vàries ocasions", explica la Nora Ancarola que, en aquesta instal·lació, es remet a la idea de l'arquitectura tal com l'entenia Gae Aulenti: com la fundació d'un lloc. D'aquesta manera, el Museu i els seus arxius donen forma i sentit a allò que ha perdut el seu propi lloc.

UN PROJECTE DE NORA ANCAROLA

ORGANITZA I PRODUEIX
Museu Nacional d'Art de Catalunya

COL·LABOREN:
Hannes Berger, Sofía Nuñez Rodríguez, Celia Marcé Oller

SUPORT TÈCNIC:
Adolf Alcañiz

TARDOR 2025

NOVES PRIORITATS, NOVES JERARQUIES

FEMINISMES

Continuarem i incrementarem amb determinació el treball que fa temps desenvolupa el Museu en la recuperació i visibilització de les artistes marginades o apartades del relat i la seva integració en les col·leccions. Aquest tema ha modificat radicalment la política d'adquisicions del Museu que fa temps prioritza aquest aspecte, especialment en les col·leccions d'art contemporani i fotografia, i d'art modern, quan és factible. Cal, a més a més, incorporar la mirada feminista als projectes que el Museu desenvolupa, a través del treball amb artistes en actiu.

NOVES SALES D'ART CONTEMPORANI: MODERNITATS POSSIBLES I *DONES PER DONES*

ARTISTES:

MARIKA VILA
JUAN GENOVÉS
JOSEP GUINOVART
ANA LENTSCH
JOAN PONÇ
ANTONI TÀPIES
MODEST CUIXART
JOSEFA TOLRÀ
MAGDA BOLUMAR
EDUARD ALCOY
JOAN FURRIOLS
DANIEL ARGIMON
PARVINE CURIE
AURORA ALTISENT
ROSA MARIA BARRERA
MONTSERRAT GUDIOL
ESTHER BOIX
SILVIA GUBERN
AMÈLIA RIERA
ELSA PLAZA
ROSA ASENJO

COMISSARI:
Alex Mitrani, conservador d'Art contemporani del MNAC.

Marika Vila. *Dosier Amparo Torrego*, 1977

Les sales dedicades a l'art contemporani dins de la col·lecció permanent funcionen com una exposició flexible que es renova regularment per poder mostrar alguns dels ingressos que el Museu realitza i que nodreixen la col·lecció que està en formació del període de postguerra i segona avantguarda. Són també una prefiguració i avançada dels nous temes i perspectives des de les quals s'abordarà aquest període en el projecte del nou Museu. Al 2025 la nova exposició inclourà algunes de les obres adquirides per la Generalitat a través de plans creats amb aquest fi.

ART CONTEMPORANI

(D'esquerra a dreta) Esther Boix, *sèrie del pa, nº 2,* 1972
Amèlia Riera. *Cruzado óptico triple mágico,* 1972

En total s'exposaran 21 obres, de les quals 13 són d'artistes dones, sovint fora del cànon o poc conegudes.

Aquesta nova exposició permetrà fer visible la funció de l'art com a resistència al franquisme i el paper central de la dona en els camps estètic, emocional i polític.

Si la sala 81 mostrarà obres del context del franquisme, Dau al Set i l'abstracció informalista, la sala que tanca el recorregut de l'art modern estarà dedicada a exposar obra de dones artistes que treballen sota la clau de les idees de la introspecció i la revolta.

Fragment amb vestigis d'ésser de bestiari de Sant Joan de Boí

STRAPPO. NO PAS PER ATZAR CAU EL PATRIARCAT

Aquesta intervenció ens qüestiona sobre si és possible eliminar les estructures patriarcals implícites en les nostres formes de viure. Sorgeix d'una reflexió de l'artista sobre la tècnica del strappo que ha permès conservar la valuosa col·lecció de pintura mural romànica del Museu. Aquesta tècnica consisteix a adherir amb cola soluble una tela fina sobre les pintures que, quan s'extrau, s'emporta la capa més superficial de la pintura impregnada en el mur, que es traspassa a un altre suport. En una visita a les reserves del Museu l'artista va descobrir les segones extraccions de les pintures murals. Si les primeres capes de pintura estan museïtzades, les segones es troben a les reserves del Museu i serveixen com objecte d'estudi. Recorden unes pells seques amb taques de pintura desdibuixades, en alguns casos totalment abstractes.

INTERVENCIÓ DE MAR ARZA

ORGANITZA I PRODUEIX

Museu Nacional d'Art de Catalunya. Programa Més romànic

PRIMAVERA 2025

SALES D'ART ROMÀNIC

Fragment de pintura arrancada de Santa Maria de Taüll

Davant la qualitat matèrica d'aquestes peces i de la seva capacitat evocadora, la investigació de l'artista convergeix amb reflexions anteriors que tenen com a eix central l'impuls d'esborrar les marques estructurals d'un sistema patriarcal que roman present, moltes vegades, de forma inadvertida, i que requereixen una lluita constant, una acció decidida per erradicar la violència soterrada i la discriminació.

El projecte consistirà a realitzar una pintura mural sobre una paret del Museu en la qual apareixerà una frase que expressa que aquesta estructura patriarcal no es desarticula per atzar. Es procedirà a extraure-la mitjançant la tècnica del strappo, de forma que, tot i extirpar la capa més superficial, deixa veure encara restes indelebles sobre la paret. La dificultat es fa palesa. Mar Arza ens interpel·la: quantes capes més necessitem extraure per neutralitzar la seva afectació i la seva presència?

Jaume Huguet, *Taula de la Mare de Déu de Vallmoll*. MNAC

COL·LECCIÓ
ART GÒTIC. NOVES SALES

(De dalt a baix) *Assalt a la ciutat de Mallorca. Campament de Jaume I.* MNAC. *Sant Jordi matant el drac,* Dipòsit de la Generalitat de Catalunya. Col·lecció Nacional d'Art

El Museu estrenarà una nova presentació d'algunes de les sales d'Art Gòtic, ara que es compleixen quinze anys de la darrera, inaugurada l'any 2010. El projecte pretén actualitzar els coneixements de les obres de la col·lecció, sens dubte una de les de referència del Museu i, alhora, presentar-les amb una museografia renovada i adequada als nous temps, amb noves lectures i aproximacions des d'una perspectiva temàtica.

L'acurada selecció de peces exposades posarà l'accent en qüestions com la varietat de tipologies de les obres, la diversitat de relats que se'n deriven o la divulgació dels grans artistes del període, la majoria encara massa desconeguts fora d'àmbits acadèmics. Amb aquesta remodelació també es donaran a conèixer obres del fons pràcticament desconegudes, mentre que d'altres de ja conegudes seran restaurades per a l'ocasió i podran ser contemplades de manera renovada. El projecte alhora permetrà presentar les noves obres de la col·lecció, fruit de recents adquisicions i donacions, així com importants dipòsits provinents de col·leccions particulars i d'institucions públiques, que ajudaran a completar els fons del Museu i dialogaran amb les seves obres. En aquesta línia de diàleg, la nova col·lecció integrarà algunes creacions d'art contemporani, en la mesura que l'Art Gòtic ha fascinat artistes de tots els temps.

PROJECTE REALITZAT AMB

el cap de col·leccions, el cap de museografia, el conservador d'art gòtic i la participació i assessorament del conservador extern Albert Velasco, historiador de l'art

Miguel Prieto
c. 1937
Dones fugint pels carrers d'una ciutat bombardejada
Mujeres huyendo por las calles de una ciudad bombardeada
Women Fleeing through the Streets of a Bombed-out City

EL MUSEU NACIONAL A CATALUNYA

El Museu Nacional, fortament compromès amb els projectes i accions que reforcen els museus d'art catalans, porta a terme una tasca que és una aposta radical i decidida per posar a l'abast de tothom la col·lecció nacional d'art. El 2024 el Museu ha participat en 12 projectes expositius, dels quals 5 pertanyen a institucions i museus de la Xarxa. En total, el Museu ha prestat 82 obres per aquests projectes.

Destaca un conjunt de 13 obres, entre dibuixos, fotografies i escultures, en préstec al Morera. Museu d'Art Modern i Contemporani de Lleida per al nou relat de les sales de la col·lecció permanent. També, per la seva quantitat i la significació de les obres, destaca també el préstec de 26 obres al Museu Picasso de Barcelona per a l'exposició *De Montmartre a Montparnasse. Artistes catalans a París. 1889-1914.*

ANY FORTUNY

En el marc de la celebració de l'Any Fortuny, el MNAC cedeix 39 obres de l'artista a l'Ajuntament de Reus per a la celebració de la mostra *Marià Fortuny, una biografia sobre paper*, que es podrà visitar al Museu Salvador de Vilaseca, a més d'altres 28 obres que s'exposaran a la primavera en la mostra *Fortuny, Observació de la natura,* al Museu de Reus.

PARTICIPANT EN PROJECTES EXPOSITIUS ARREU DE CATALUNYA

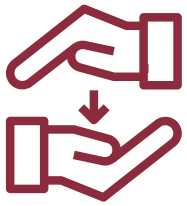
Així mateix, cal destacar la participació del Museu en els projectes dedicats als artistes Manuel Cano de Castro, al Museu d'Art de Cerdanyola, per al que presta 30 obres, i Manuel Humbert, que també contarà amb un important conjunt d'obres del MNAC, al Museu de Valls i el Museu Abelló de Mollet del Vallès.

Pel que fa als dipòsits, entre finals del 2024 i principis del 2025, es materialitzen quatre de molt significatius, entre els quals destaca el realitzat al nou VINSEUM de Vilafranca del Penedès, un total de 12 obres que s'integren al nou discurs expositiu, l'important dipòsit de 40 obres al Museu del Renaixement de Molins de Rei i les 8 obres dipositades al Museu de Tortosa.

12
PROJECTES EXPOSITIUS

82
OBRES PRESTADES
A MUSEUS DE CATALUNYA

60
OBRES DIPOSITADES

MANUEL CANO DE CASTRO. UN NOUCENTISTA ESBORRAT

Museu d'art de Cerdanyola

El MNAC col·labora amb el Museu d'Art de Cerdanyola en un projecte per donar a conèixer Manuel Cano de Castro, un dels artistes més enigmàtics del Noucentisme. En aquest projecte, d'abast internacional, hi participen el Museu de Costa Rica i el Memorial del camp de presoners de Compiegne.

Manuel Cano de Castro, *Composició de nus, s. XX*. MNAC

Nascut a Costa Rica i format a Barcelona, Cano de Castro va estar vinculat a Togores, Fontanals i Torres–García. L'any 1918 va exposar a les Galeries Laietanes i el 1920 ho va fer a les Galeries Dalmau. En els anys vint i trenta, Cano s'integrà en la vida cultural i artística de París. Amb l'ocupació nazi fou deportat a un camp de concentració i bescanviat com a presoner de guerra el maig del 1944.

50 ANYS DE LA MORT DE MANUEL HUMBERT

Museu de Valls
Museu d'Abelló de Mollet del Vallès

El 2025 es compliran 50 anys de la mort de Manuel Humbert Esteve (Barcelona, 1890-1975), un dels pintors catalans més reconeguts per la crítica de la seva època. Es va iniciar en el dibuix, publicant a les revistes humorístiques *Papitu* i *Picarol*. Després dominà com ningú la pintura, però també conreà les arts aplicades (ceràmica, vidre, ventalls) i la pintura mural. Una mostra d'aquests treballs és a la cúpula del Palau Nacional, actual MNAC.

Durant l'any vinent tindrà lloc tot un seguit d'actes i publicacions sobre l'artista, entre els quals destaca l'exposició itinerant sobre la seva obra, amb una cinquantena d'obres, que es podrà veure a partir de l'abril al Museu de Valls i posteriorment al Museu Abelló de Mollet.

En aquesta exposició hi haurà una representació important d'obres de la col·lecció del MNAC, a més del Museu de Valls i el Museu Abelló, i d'un conjunt destacat de col·leccionistes particulars.

Manuel Humbert, *Descans, 1933*. MNAC

ANY FORTUNY

Museu de Reus

El Museu Nacional d'Art de Catalunya, que conserva la col·lecció més important d'obres de Marià Fortuny i Marsal (1838-1874), participa de forma molt activa en la celebració de les dues exposicions temporals que organitza el Museu de Reus i que es desenvoluparan al llarg de l'Any Fortuny, una commemoració que comença el mes de novembre de l'any 2024 i es perllongarà fins al mes de novembre de l'any 2025. Aquesta col·laboració es concreta en una política generosa de més de 70 préstecs, incloent-hi dibuixos, gravats i pintures; un important suport logístic i científic en els projectes i la direcció científica de les dues exposicions que han estat programades i un comissariat que va a càrrec de Francesc Quílez, cap del Gabinet de Dibuixos i Gravats i especialista en l'obra de l'artista.

Marià Fortuny, Autoretrat. MNAC

La col·lecció d'obres de Marià Fortuny del MNAC està formada per prop de 2.000 produccions, entre pintures, dibuixos i gravats, que fan del Museu el centre de referència, a nivell nacional i internacional, per a totes les persones interessades en el coneixement i el gaudi d'aquest artista.

VINSEUM

Museu de les Cultures del Vi de Vilafranca del Penedès

Xavier Nogués, *Fragment de la decoració mural del celler de les Galeries Laietanes,* 1915. MNAC

Amb l'objectiu d'enriquir el discurs museogràfic del nou VINSEUM. Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, a Vilafranca del Penedès, el MNAC ha cedit per un període de 5 anys un total de 12 obres, entre pintures, escultures i peces de numismàtica, d'artistes com ara Luis Egidio Meléndez, Antoni Fabrés, Xavier Nogués o Manolo Hugué.

Aquestes obres s'exposen a les sales del nou museu ampliat a un edifici adjacent de nova planta construït amb l'objectiu de posar en valor el patrimoni vitivinícola del territori, la cultura i les arrels, amb el suport de la Unió Europea, la Diputació i la Generalitat de Catalunya.

PROGRAMES PÚBLICS I COMUNITAT

CAPS DE SETMANA AL MNAC

El programa Caps de Setmana MNAC, creat al maig del 2023, s'ha consolidat com una proposta d'oci cultural amb activitats familiars, artístiques i de lleure durant tots els caps de setmana de l'any, incloent des d'activitats familiars i visites guiades a música, dansa, teatre i propostes gastronòmiques. Organitzat en sis eixos (Descobreix, Zona restringida, Pràctica artística, Les arts al museu, Al teu aire i En família), aquest programa ofereix tant una programació pròpia com constants coproduccions amb entitats de proximitat. Les propostes inclouen, a més, la visita als espais patrimonials i de ciutat, com les terrasses-mirador amb vistes 360º de Barcelona, la Sala de la Cúpula amb el mural de Joan Miró i la col·lecció d'escultures i la Sala Oval, on les famílies disposen d'un espai de creativitat i un racó de joc i lectura.

NOVA EDICIÓ DEL PROGRAMA D'ARTISTES AL MUSEU "GUÈISERS"

Durant el període 2025-26, el MNAC rellança el programa "Guèisers", amb el comissari Marc Caellas, qui ha convidat quatre artistes a intervenir en el Museu. Sofía Montenegro, Esteban Feune de Colombi, Núria Lloansi, Pier Peres i Rubén Ramos Nogueira transformaran el Museu en un espai d'experiència viva, activant-lo com a lloc de relació i coneixement a través de la performance, la teatralitat, la documentació i la ficció, creant nous relats dins l'espai museístic.

RESIDÈNCIES EMPELT

Empelt és un projecte de residències artístiques del Museu Nacional d'Art de Catalunya i la Plataforma Assembleària d'Artistes de Catalunya (PAAC) que té com a finalitat donar suport a la creació local i a la recerca en museografia i altres operatives de gestió interna del Museu mitjançant la incorporació o "empelt" de la visió d'artistes contemporanis a diverses taules de treball. Oberta a artistes residents a Catalunya sense restriccions d'edat, l'edició 2024/25 ha sel·leccionat a Maria Jacarilla, Joan Morey i Elvira Pujol, que prenen el relleu de Julia Coelho i Mar Arza, residents en l'edició 2023/24, i que s'integraran a les taules de Nou Museu, Restauració/Conservació i Permeabilitat.

JORNADA "COMUNITAT 360º MUSEU, NOVES MIRADES I COMUNITATS"

A la primavera del 2025, aquesta jornada obrirà un espai de diàleg sobre l'acció comunitària del MNAC, presentant els resultats dels programes de llarga durada que ha impulsat el Museu en aquest àmbit. Dirigida a professionals de la gestió cultural, el treball social i l'educació en museus, la jornada servirà també per exposar els primers resultats del projecte Comunitat 360º, un mapa d'aliances amb centres cívics, casals de barri i espais de participació ciutadana que parteix de preguntes d'activació com "I si el museu fos una llar?" o "Com pot ser un espai de refugi?

HEALING ARTS BARCELONA

Un gran esdeveniment internacional d'una setmana de durada a finals del mes d'octubre que, organitzat conjuntament amb el Jameel Arts & Health Lab, la Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Institut Català de la Salut (ICS), destacarà el rol de les arts com a actius de salut comunitària. Amb el lema "Reivindicant les arts i la cultura com a actius comunitaris generadors de salut i benestar," l'esdeveniment inclourà la II edició del simposi Enabling the Arts for Community Health, diversos esdeveniments associats i tallers en Centres d'Atenció Primària de tot Catalunya.

PROGRAMA 2025

NOUS RELATS

ZURBARÁN (SOBRE) NATURAL
Del 20 de març al 29 de juny

EUGÈNIA BALCELLS. FROM THE CENTER
Del 21 de juny a l'11 de setembre

CAMPAMENT MARCELÀXIA COL·LABORATIVA
Marcel·lí Antúnez a la sala Oval

LA GUERRA

MARIO ARMENGOL. TINTA CONTRA HITLER
Del 9 d'octubre de 2025 al 8 de febrer de 2026

SIM, EN GUERRA
Tardor 2025

MUSEU I MEMÒRIA

FRANCESC D'A. GALÍ. EL MESTRE INVISIBLE
Del 8 de maig al 14 de setembre

ELS DIPÒSITS FRANQUISTES DEL SDPAN
Tardor 2025

NORA ANCAROLA. LA FORÇA DEL DISPLAY *ARXIU GAE*
Tardor de 2025

FEMINISMES

DONES X DONES
Noves sales d'art contemporani

MAR ARZA. STRAPPO. NO PAS PER ATZAR CAU EL PATRIARCAT
Programa Més romànic

COL·LECCIÓ. ART GÒTIC

EL MNAC A CATALUNYA

PROGRAMES PÚBLICS I COMUNITAT

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

Oficina de premsa
Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat

Un Museu compromès

SR10-0004/2013

GA-2011/0359

Generalitat de Catalunya

GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE CULTURA

Barcelona Capital Cultural i Científica

Ajuntament de Barcelona BARCELONA CULTURA